

MALOHONTský hlásnik

Informačné noviny Miestnej akčnej skupiny MALOHONT

1. číslo - 1. ročník - máj 2013

PÁR SLOV NA ÚVOD

Vážení čitatelia,
držíte v rukách prvé číslo informačných novín Miestnej akčnej skupiny (v skratke MAS) MALOHONT, ktoré budú v pravidelných polročných intervaloch bezplatne distribuované do všetkých domácností v 39 obciach zahrnutých do územia MAS. Možno ste v posledných rokoch postrehli vo svojom okolí projekty, ktoré sme podporili alebo ste sa zúčastnili niektorého podujatia v regióne, na ktorom ste mali možnosť stretnúť sa s našimi členmi a dobrovoľníkmi. To je však len zlomok aktivít a dovolíme si tvrdiť, že aj informácií, ktoré sa ku Vám dostali o činnosti MAS, ktorá zahŕňa oveľa viac ako sme spomenuli v predchádzajúcich riadkoch. Práve preto sme sa rozhodli pre vydávanie novín, prostredníctvom ktorých Vám chceme poskytnúť čo najviac informácií o aktivitách a území MAS, ale aj o ľuďoch, ktorí v MAS pôsobia a bez ktorých by sme nedokázali zrealizovať nič z toho, čo je už dnes za nami vidieť. Veríme, že každý z Vás si v týchto novinách niečo, čo ho zaujme alebo osloví. Zároveň budeme veľmi radi, ak nám od nasledujúceho čísla pomôžete naplniť obsah novín alebo ak nám budete zasielať návrhy tém z regiónu, o ktorých by ste sa radi dozvedeli viac.

Tím Miestnej akčnej skupiny MALOHONT

Pokračovanie na str. 3

PODPORILI SME DESIATKY PROJEKTOV OBCÍ A PODNIKATEĽOV V NAŠOM REGIÓNE

Miestna akčná skupina MALOHONT získala v roku 2009 finančné prostriedky z Programu rozvoja vidieka SR 2007 -2013 na realizáciu vybraných aktivít stratégie rozvoja územia MAS vo výške viac ako 2 mil. EUR, ktoré odvtedy rozdeľuje na projekty obcí a podnikateľov prostredníctvom výziev na predkladanie projektov. Za posledné tri roky schválila dokopy 64 do 69 predložených projektov, ktoré menšou i väčšou mierou prispievajú k zvýšeniu kvality života v našom regióne. Patria medzi ne napríklad rekonštrukcie autobusových zastávok, kultúrnych domov, opravy alebo výstavby nových ihrísk, úpravy verejných priestranstiev či nové turistické atrakcie. Popri nich vznikne na území MAS aj niekoľko nových ubytovacích zariadení s rôznymi doplnkovými službami.

V rokoch 2011-2012 boli zrealizované prvé projekty, ktoré Vám postupne predstavíme. Neskôr k nim pribudnú aj ďalšie, ktorých realizácia bude prebiehať v rokoch 2013 - 2014.

Mesto Hnúšťa: Rekonštrukcia jestvujúcej mestskej budovy pre účely knižnice - I. a II. etapa
Finančný príspevok: 63 068,44 EUR + 59 900,46 EUR

Mesto Hnúšťa zrekonštruovalo v rámci dvoch projektov nevyužívanú mestskú budovu pre účely knižnice, ktorá bola dovtedy umiestnená v stiesnených a nevyhovujúcich priestoroch rodinného domu. Vďaka prestavbe a rekonštrukcii uvedeného objektu sa knižnica v decembri 2011 presťahovala do nových a kvalitne vybavených priestorov, ktoré zahŕňajú tri oddelenia literatúry, študovňu s internetom, zázemie pre personál a sociálne zariadenia. Okrem výpožičných služieb, správy fondu literatúry a prístupu na internet organizuje knižnica aj vlastné podujatia pre deti, mládež, dospelých aj seniorov zamerané na podporu čítania kníh a vzťahu k literatúre.

ČO JE MIESTNA AKČNÁ SKUPINA

Miestna akčná skupina (v skratke MAS) MALOHONT je združenie obcí, podnikateľov, občianskych združení, mikroregiónov a ďalších aktívnych jednotlivcov, ktoré bolo oficiálne zaregistrované v marci 2007. V súčasnosti pôsobí na území 39 obcí okresu Rimavská Sobota a Poltár, ktoré neformálne spolupracujú už od roku 2002 prostredníctvom aktivít troch susediacich mikroregiónov Rimava a Rimavica, Sinec - Kokavsko a Teplý Vrch.

Spoločným cieľom členov MAS je zlepšenie kvality života obyvateľov na území MAS, prioritne v oblasti podpory zamestnanosti, rozvoja cestovného ruchu, obnovy obcí, aktivizácie občanov a rozvoja spolupráce. K naplneniu tohto cieľa prispieva MAS prostredníctvom stratégie rozvoja územia MAS, pričom pri jej realizácii v praxi uplatňuje základné princípy prístupu LEADER, ktorými sú napríklad partnerstvo verejného, súkromného a občianskeho sektoru, spolupráca, rozhodovanie na miestnej úrovni, využívanie miestnych zdrojov a ďalšie.

LEADER je skratkou (z fran. - Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale), ktorá v preklade znamená prepojenie aktivít pre rozvoj vidieckej ekonomiky. Ako samostatný program Európskej únie bol po prvýkrát spustený v roku 1991 a fungoval až do

roku 2006. Po roku 2007 sa stal súčasťou národných programov rozvoja vidieka a je financovaný z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). V rámci celej Európskej únie je z neho v súčasnom programovacom období 2007 - 2013 podporených viac ako 2 300 miestnych akčných skupín, vrátane 29 MAS na Slovensku, kde sa prístup LEADER realizuje po prvýkrát.

Miestna akčná skupina, ktorá je najdôležitejším prvkom v prístupe LEADER, musí spĺňať základné podmienky týkajúce sa partnerstva, územia pôsobnosti a stratégie rozvoja:

- MAS je partnerstvo zástupcov verejného, súkromného a občianskeho sektoru
- vo výkonnom, rozhodovacom a kontrolnom orgáne MAS musí byť min. 50 % zástupcov zo súkromného a občianskeho sektoru a max. 50 % zástupcov z verejného sektoru
- územie MAS musí byť geograficky celistvé vidiecke územie s min. 10 000 a max. 150 000 obyvateľmi
- MAS musí mať vypracovanú stratégiu rozvoja územia MAS s jasne určenými prioritami, opatreniami a aktivitami

MAS MALOHONT ako partnerstvo verejného, súkromného a občianskeho sektoru

K decembru 2012 mala MAS MALOHONT 53 členov, z ktorých 23 zastupovalo verejný sektor (obce, mikroregióny, školy), 13 členov bolo za súkromný sektor (podnikateľské subjekty) a 17 členov reprezentovalo občiansky sektor (občianske združenia a aktívni občania). Pomerné zastúpenie všetkých sektorov je dodržané vo všetkých orgánoch MAS ako Výbor MAS, Výberová komisia, Monitorovací výbor a Dozorná rada, kde MAS MALOHONT navyše dodržiava aj pomerné geografické

Zhromaždenie členov MAS v Hnúšti v roku 2010

zastúpenie, tzn. že vo všetkých orgánoch MAS musia byť zastúpené aj územia všetkých troch mikroregiónov.

MAS MALOHONT ako geograficky celistvé územie

Miestna akčná skupina MALOHONT pôsobí na území 38 obcí a 1 mesta, v ktorých žije dokopy 26 500 obyvateľov. Ide o celistvé územie, z ktorého väčšina obcí aj celkovej rozlohy patrí do historického regiónu Malohont. To bolo hlavným dôvodom pre zvolenie súčasného názvu miestnej akčnej skupiny, a to aj napriek tomu, že územie MAS nie je úplne identické s územím historického regiónu Malohont, nakoľko časť obcí patrí do historického regiónu Gemer.

Stratégia rozvoja územia MAS MALOHONT

Malohontu srdce dáme, o rozvoj sa postaráme je názov stratégie rozvoja územia MAS MALOHONT, ktorá bola spracovaná v rokoch 2005 - 2008 za účasti zástupcov obcí, podnikateľov, občianskych organizácií a aktívnych občanov z regiónu. Ide o písomné vyjadrenie toho, čo chcú miestne subjekty urobiť pre zlepšenie súčasného stavu a ako to chcú urobiť, aby plány neostali len na papieri. Jej hlavným cieľom je zlepšenie kvality života obyvateľov regiónu Malohont, a to čo najlepším využitím miestnych ľudských, prírodných a kultúrnych zdrojov.

Stratégia rozvoja územia MAS bola v roku 2009 na základe rozhodnutia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR schválená. MAS MALOHONT tým získala finančnú podporu z Osi 4 LEADER Programu rozvoja vidieka (PRV) SR 2007 - 2013 v celkovej výške 2 499 502,10 EUR na realizáciu vybraných aktivít stratégie rozvoja územia MAS v rokoch 2009 - 2015.

Tab. 1 - Finančné prostriedky pre MAS na obdobie 2009 - 2015 v EUR

Opatrenia osi 4 LEADER	PRV SR 2007 - 2013 (Os 4 LEADER)	Spolufinancovanie* (podnikatelia, obce)	Celkový rozpočet**
4.1 Implementácia Integrovaných stratégií rozvoja územia MAS	2 084 578,11	794 557,60	2 879 135,71
4.3 Chod MAS	414 923,99	6 638,78	421 562,77
SPOLU	2 499 502,10	801 196,38	3 300 698,48

* spolufinancovanie - podnikatelia 50% a obce 5% z oprávnených výdavkov

** nezahŕňa DPH, z ktorej 15% sadzu DPH hradí SR a 5% sadzu DPH hradia obce

REALIZÁCIA STRATÉGIE ROZVOJA ÚZEMIA MAS: MALOHONTU SRDCE DÁME, O ROZVOJ SA POSTARÁME

Finančné prostriedky, schválené na realizáciu stratégie rozvoja (opatrenie 4.1), prerodzuje MAS na projekty obcí a podnikateľov prostredníctvom výziev na predkladanie projektov. Predkladané projekty musia byť v súlade s podporovanými aktivitami, ktoré si zástupcovia MAS vybrali v stratégii rozvoja územia MAS:

3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo

- rekonštrukcia a modernizácia rekreačných zón
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských a športových ihrísk, tržníc, zastávok, prvkov drobnej architektúry a pod.

- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kultúrnych domov, objektov spoločenského významu a pamätihodností obcí vrátane ich okolia a zariadenia pripojenia na internet

Tab. 2 - Finančné prostriedky určené na projekty obcí a podnikateľov v EUR

Opatrenia podporované prostredníctvom osi 4 LEADER (= opatrenie 4.1)	PRV SR 2007 - 2013 (Os 4 LEADER)	Spolufinancovanie* (podnikatelia, obce)	Celkový rozpočet**
3.4.1 Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	1 171 745,34	96 611,78	1 268 357,12
3.4.2 Obnova a rozvoj obcí	282 148,31	67 261,36	349 409,67
3.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cest. ruchu - časť A	630 684,46	630 684,46	1 261 368,92
SPOLU	2 084 578,11	794 557,60	2 879 135,71

* spolufinancovanie - podnikatelia 50% a obce 5% z oprávnených výdavkov

** v prípade opatrení 3.4.1 a 3.4.2 nezahŕňa DPH, z ktorej 15% sadzu DPH hradí SR a 5% sadzu DPH hradia obce

3.4.2 Obnova a rozvoj obcí

- úprava verejných priestranstiev
- budovanie a rekonštrukcia cyklotrás
- budovanie a rekonštrukcia náučných chodníkov a turistických trás so zameraním na historické, kultúrne a prírodné dedičstvo regiónu

3.2 Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu - časť A

- rekonštrukcia a modernizácia nízko kapacitných ubytovacích zariadení do 10 lôžok
- prestavba a/alebo prístavba časti rodinných domov a ďalších nevyužitých objektov na nízko kapacitné ubytovacie zariadenia do 10 lôžok
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia kempingového ubytovania
- výstavba, rekonštrukcia a modernizácia stravovacích priestorov a doplnkových relaxačných zariadení (sauna, krb, bazén a pod.)

O schválení, resp. neschválení projektov obcí a podnikateľov rozhoduje na základe bodovacích kritérií 7- členná Výberová komisia MAS, v ktorej má svoje zastúpenie verejný, súkromný i občiansky sektor. Posledné slovo v hodnotení má však Pôdohospodárska platobná agentúra (PPA), ktorá vykonáva následnú administratívnu kontrolu projektov.

Hodnotenie a výber projektov Výberovou komisiou MAS

Ku koncu apríla 2013 vyhlásila MAS 13 výziev na predkladanie projektov, z ktorých bolo 12 ukončených. Dokopy v nich bolo predložených 69 projektov, z ktorých MAS schválila 64. Na úrovni PPA bolo schválených a zazmluvnených 41 zo 69 predložených projektov, 15 nebolo schválených a zvyšných 13 je v procese hodnotenia. Dôvodom neschválenia projektov na úrovni PPA bolo doteraz predovšetkým stiahnutie projektov

obcami, neschválenie projektov zo strany MAS alebo administratívne nezrovnalosti. Priemerná výška schváleného príspevku na projekty obcí predstavuje 35 553,36 EUR a na projekty podnikateľov 43 000,16 EUR.

Z celkového rozpočtu na opatrenie 4.1 vo výške 2 084 578,11 EUR bolo ku koncu apríla 2012 na základe žiadostí o platbu a kontroly na mieste vyplatených 353 580,67 EUR na 8 projektov, čo predstavuje celkové čerpanie 16,96 %. K tomu bola v prípade 5 projektov obcí uhradená aj časť DPH (15 % sadzby dane) vo výške 33 266,33 EUR, zvyšných 5 % sadzby dane predstavujú vlastné zdroje obcí.

Prehľad čerpania financií z opatrenia 4.1 na projekty obcí a podnikateľov k 30.04.2013

PODPORILI SME DESIATKY PROJEKTOV OBCÍ A PODNIKATEĽOV V NAŠOM REGIÓNE

Pokračovanie z titulnej strany.

Obec Lukovištia: Rekonštrukcia kultúrneho domu - srdce diania v obci Finančný príspevok: 61 670,25 EUR

Rekonštrukcia kultúrneho domu v obci Lukovištia pozostávala z rekonštrukcie strechy a fasády, z výmeny okien a dverí, z vybudovania sociálnych zariadení a úpravy miestnosti s expozíciou Pamätnej izby Ivana Krasku. Priestory kultúrneho domu využíva obec prevažne na literárne zamerané kultúrne podujatia regionálneho i celoslovenského významu.

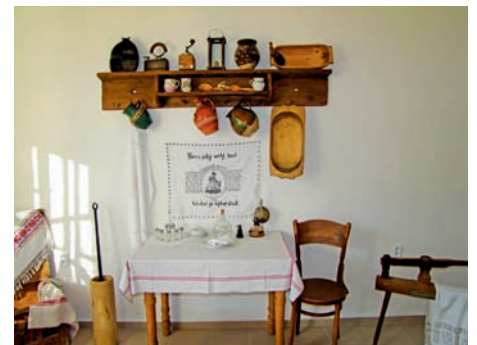
Obec Hrachovo: Verejné priestranstvá v obci Hrachovo - obraz obce i regiónu Finančný príspevok: 48 834,75 EUR

Predmetom projektu obce Hrachovo bola úprava verejného priestranstva medzi hasičskou zbrojnicou, materskou školou a budovou občianskeho združenia Ozveny, kde boli spevnené plochy pre peších a motorové vozidlá. Okrem toho bol vybudovaný oporný múr s oplotením, vysadená parková zeleň, osadené lavičky a upravená nadzemná časť studne.

Obec Babinec: Rekonštrukcia a prestavba bývalej školy na spoločenské centrum Finančný príspevok: 34 786,03 EUR

Nevyužívaná a chátrajúca budova bývalej školy v obci Babinec bola vďaka projektu zrekonštruovaná na spoločenské centrum, v ktorom vznikla klubová miestnosť so stolným tenisom, futbalom a posilňovacím zariadením. Druhá časť objektu slúži ako výstavný priestor s ústrednou tematikou „Od ľanu k plátnu“, kde sú vystavené staré predmety dokumentujúce túto činnosť, ako aj ostatné činnosti súvisiace so životom na vidieku.

Obec Kokava nad Rimavicou: Rekonštrukcia autobusových zastávok Finančný príspevok: 19 585,81 EUR

Dezolátny stav autobusových zastávok v obci Kokava nad Rimavicou a v jej miestnych častiach bol dôvodom ich rekonštrukcie. Opatrebním a koróziou poškodených 6 autobusových zastávok bolo nahradených novými murovanými a drevenými zastávkami v časti Vlčovo, Rovienka, Kokavka, Čertove potôčky, Močiar a Chorepa, čo pozitívne hodnotia najmä obyvatelia príľahlých usadlostí patriacich k obci, ale aj ostatní cestujúci a návštevníci obce.

Obec Rimavské Zalužany: Kultúrne - spoločenské centrum v prírode „Lesík“
Finančný príspevok: 28 668,82 EUR

Projekt obce Rimavské Zalužany sa týkal rekonštrukcie areálu v blízkosti obce, nazývaného Lesík, ktorý sa na rôzne kultúrne a spoločenské podujatia využíva už viac ako 80 rokov. Rekonštrukcia zahŕňala v tejto fáze projektu spevnenie svahu, vybudovanie guľášoviska a amfiteátra, ktorý bol začiatkom septembra 2012 „odskúšaný“ vystúpením Folklórneho súboru Vepor z Klenovca počas tradičnej hasičskej súťaže Memorიალ Milana Haviernika.

Iveta Gaštanová, Kokava nad Rimavicou: HAJANA - Prestavba časti rodinného domu na ubytovanie v súkromí do 10 lôžok
Finančný príspevok: 33 640,41 EUR

Chata HAJANA, poskytujúca ubytovanie na súkromí, sa nachádza v rekreačnej oblasti Kokava - Háj. V rámci projektu bola zrekonštruovaná strecha zariadenia, vybudovaná prístupová cesta a oporný múr, ako aj prístrešok s krbom v areáli chaty. Okrem toho bolo zrekonštruovaných a zariadených 5 izieb s 10 stálymi lôžkami a 10 možnými prístelkami, každá so samostatným hygienickým zariadením.

Ing. Jaroslav Gregorec, Horné Zahorany: Prestavba rodinného domu na ubytovanie v súkromí do 10 lôžok a Vnútrné vybavenie a zariadenie ubytovania v súkromí
Finančný príspevok: 65 916,00 EUR + 4 935,26 EUR

Rekonštrukciu a prestavbou nevyužívaného rodinného domu vzniklo v obci Horné Zahorany ubytovanie na súkromí so 4 izbami s komfortným vybavením, spoločenskou miestnosťou s denným barom a spoločnou kuchynkou. Celková kapacita objektu, vybudovaného v rámci projektov, je 7 stálych lôžok a 7 prístelok.

Obec Španie Pole: Vidiek ožije, ale pomôžeme mu!
Finančný príspevok: 8 293,50 EUR

Obec Španie Pole vybudovala v rámci projektu detské ihrisko s preliezkou, hojdačkou a šmýkalkou, ako aj autobusovú zastávku, ktorá dovtedy v obci vôbec nebola

MAS MALOHONT NEZABÚDA ANI NA PROPAGÁCIU REGIÓNU

So schválením a finančnou podporou na realizáciu rozvojovej stratégie získala Miestna akčná skupina MALOHONT na obdobie rokov 2009 - 2015 aj finančné prostriedky vo výške 414 923,99 EUR na každodenný chod MAS (opatrenie 4.3), ktorý zabezpečujú 3 pracovníčky Kancelárie MAS:

- Ing. Miroslava Kubaliaková, manažérka MAS
- Mgr. Stanislava Zvarová, administr. pracovníčka
- Elena Kubaliaková, finančná manažérka

Medzi aktivity Kancelárie MAS patrí prevádzková a administratívna činnosť, ktorá zahŕňa najmä administráciu výziev na predkladanie projektov a poskytovanie konzultácií pri príprave, realizácii a vyúčtovaní projektov.

Okrem toho MAS každoročne organizuje niekoľko vzdelávacích a informačných aktivít, ktorých sa dodnes zúčastnili stovky účastníkov z územia i mimo územia MAS. Za najlepší zdroj získavania nových poznatkov a inšpirácií pre rozvoj vidieka, ako aj priestor pre výmenu skúseností a nadväzovanie nových kontaktov sú zo strany účastníkov považované najmä odborné exkurzie organizované spolupracujúcimi organizáciami, na ktorých MAS zabezpečuje účasť svojich členov po organizačnej i finančnej stránke. Od roku 2009 navštívili členovia MAS vidiecke regióny vo Francúzsku, Fínsku, Estónsku, Taliansku,

Rakúsku, Slovinsku, Poľsku a Česku, kde mali možnosť cez prezentácie dobrých príkladov z praxe vidieť a lepšie spoznať, ako funguje prístup LEADER a miestne akčné skupiny v zahraničí.

K pravidelným aktivitám MAS patria aj propagačné podujatia, ktoré MAS organizuje a výstavy, ktorých sa zúčastňuje v spolupráci s členmi a dobrovoľníkmi MAS. Cieľom týchto aktivít je priblížiť aktivity MAS širokej verejnosti a prezentovať jej územie prostredníctvom miestnych produktov, ponuky cestovného ruchu a ľudovej kultúry. Už tradične môžete zástupcov MAS stretnúť vo Dvore MAS na folklórnych festivaloch v Klenovci, Kokave nad Rim. a v Drienčanoch.

Účasť na exkurzii v Taliansku - prehliadka farmy Guerrieri v Piagge

Účastníci exkurzie v Slovinsku - v areáli Múzea vojenskej histórie v obci Pivka

K zvýšeniu informovanosti o aktivitách, území a stratégii MAS vydáva MAS propagačné a informačné materiály, ktoré sú distribuované nielen medzi členov a obce MAS, ale aj účastníkov uvedených podujatí. Od roku 2009 vydala MAS Mapu regiónu Malohont, prezentačné bannery a letáky o Gotickej ceste, náučných chodníkoch a vodných mlynoch na území MAS, prezentačné CD ľudových piesní a rôzne propagačné predmety ako perá, tašky, hrnčeky, kľúčenky a pod. Každý rok vydáva aj Výročnú správu MAS a Kalendár podujatí, ku ktorým od tohto roku pribudnú aj dve čísla novín ročne.

Časť dobrovoľníkov vo Dvore MAS v Drienčanoch v roku 2011

Veselo vo Dvore MAS na Klenovskej rontouke v Klenovci v roku 2012

Dvor MAS na Kolesku v Kokave nad Rimavicou v roku 2012

PROJEKTY SPOLUPRÁCE

Ďalšou možnosťou podpory rozvoja územia MAS sú projekty spolupráce, ktoré sú podporované z Osi 4 LEADER Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013. Predkladateľom a realizátorom týchto projektov musí byť MAS v spolupráci s jednou alebo viacerými MAS zo Slovenska a/alebo z ostatných krajín EÚ. V decembri 2011 podpísala MAS MALOHONT zmluvy k dvom schváleným projektom nadnárodnej spolupráce so slovenskou, francúzskou a českými MAS, na ktoré získala dokopy 60 210,78 EUR.

Francúzsko - slovenská spolupráca zameraná na miestne produkty, cestovný ruch a prezentáciu regiónov

Projekt nadnárodnej spolupráce pod názvom Výmena skúseností a získavanie zručností v oblasti poľnohospodárstva, cestovného ruchu a kultúry pre podporu rozvoja územia realizovala MAS v rokoch 2011 - 2012 spolu s partnerskými MAS Podpoľanie zo Slovenska a MAS Pilat z Francúzska.

V roku 2011 boli zrealizované dve aktivity. Prvou z nich boli semináre, ktoré sa konali v októbri a boli určené pre poskytovateľov služieb v cestovnom ruchu vrátane poľnohospodárov za účasti odborníkov z MAS Pilat. Ich hlavnou témou bola výmena praktických skúseností z oblasti spolupráce, tvorby produktov a marketingu cestovného ruchu na území MAS Pilat a diskusia o ich možnom uplatnení na území slovenských MAS.

V novembri sa potom konal pobyt 4 poľnohospodárov a 2 pracovníkov z MAS MALOHONT a Podpoľanie na francúzskych farmách, ktorý nadviazoval na návštevu farmárov z MAS Pilat na farmách v slovenských MAS v marci 2011. Účastníci tejto aktivity sa priamo na viacerých farmách oboznámili so spôsobom výroby a predaja miestnych produktov, s ich značením, ako aj s úlohou farmárov a miestnych produktov v cestovnom ruchu.

Poľnohospodári a pracovníci slovenských MAS vo Francúzsku

Rok 2012 bol venovaný animačným podujatiam, v rámci ktorých sa partnerské MAS spoločne prezentovali prostredníctvom miestnych produktov, ponuky cestovného ruchu a kultúry. V máji to boli Slovenské dni vo Francúzsku počas Festivalu syrov a vína v obci Condrieu a v júni Francúzske dni na Slovensku v rámci folklórneho festivalu Klenovská rontouka v Klenovci.

Animačné podujatia vo Francúzsku (hore) a na Slovensku (dole)

Podpora tradičnej ľudovej kultúry cez projekt česko - slovenskej spolupráce

Partnermi projektu nadnárodnej spolupráce Kroje našich krajov, ktorého realizácia prebiehala v roku 2012, boli MAS - Partnerství Moštěnka, Moravská cesta (Litovelsko-Pomoraví) a MAS Podhostýnska z Čiech a MAS MALOHONT zo Slovenska.

Hlavným cieľom projektu bolo zlepšenie spolupráce medzi partnerskými MAS prostredníctvom ich spoločného marketingu s využitím tradičnej ľudovej kultúry. K jeho naplneniu prispela najmä realizácia 5 spoločných animačných podujatí v zariadeniach cestovného ruchu a na festivaloch na území všetkých zapojených MAS. Partnerské MAS sa na nich spoločne prezentovali prostredníctvom propagačných materiálov, miestnych produktov a vystúpení folklórnych súborov - v máji na Rusave, v júni v Klenovci, v júli v Dřevohosticiach, v septembri v Příkazoch a v októbri vo Veľkých Teriakovciach. Ich súčasťou boli aj tvorivé dielne zamerané na vzájomné poznávanie ľudovej kultúry územia MAS (tanec, hudba, spev).

Dôležitú časť projektu predstavovalo zhotovenie krojov pre všetkých 14 zapojených folklórnych súborov z územia 4 MAS a hoci v prípade MAS MALOHONT išlo o neoprávnený výdavok, kroje boli zhotovené aj pre folklórne súbory Vepor z Klenovca, Kokavan z Kokavy nad Rimavicou a Sinec z Hnúšťa, a to vďaka finančnej podpore Banskobystrického samosprávneho kraja, obcí Klenovec a Kokava nad Rimavicou, mesta Hnúšťa a MAS.

S tematikou tradičnej ľudovej kultúry boli počas projektu spracované aj propagačné materiály pre každú MAS - prezentačné bannery, spoločné CD, pohľadnice a krojované bábiky, ktoré budú slúžiť na spoločnú propagáciu územia aj po ukončení projektu.

Animačné podujatia v Dřevohosticiach a Příkazoch v ČR

Plánované projekty spolupráce

V najbližších mesiacoch čaká pracovníčky a členov MAS príprava ďalších projektov spolupráce, ktoré budú tentokrát zamerané na regionálne značenie miestnych produktov a priestorový turistický informačný systém. Opätovne bude predložený aj projekt výstavby rozhľadní, ktorý nebol na strane partnerských českých MAS opäť schválený kvôli administratívnym nezrovnalostiam.

PREDSTAVUJEME ČLENOV MAS MALOHONT

EUROWOOD plus s. r. o. Čerenčany

Firma, zaoberajúca sa zákazkovou stolárskou výrobou, pôsobí na trhu od roku 2003 a v súčasnosti zamestnáva 4 zamestnancov z územia MAS. Vyrába eurookná, vchodové a interiérové dvere, kuchynské linky, schodišťa a drevostavby. Firma disponuje novovybudovanými modernými priestormi s kvalitným technologickým vybavením, ktoré jej umožňuje uspokojiť stále sa zvyšujúce nároky zákazníkov na kvalitu výrobkov. Vo výrobe používa kvalitné vstupné materiály, lepidlá a kovania, ktoré sú dobrým predpokladom funkčného a estetického výrobku.

EUROWOOD

plus s.r.o.

eurookná interiérové dvere
schodišťa kuchynské linky
vstavané skrine drevené podlahy

S. Kollára 63, Čerenčany, 97901 Rimavská Sobota
Tel./fax: 047 5626590, Mobil: 0903 504 529
www.eurowood.sk, e-mail: info@eurowood.sk

Firma je členom MAS MALOHONT od jej založenia v roku 2007.

Občianske združenie Gemerské grúne Hnúšťa

Združenie založili v roku 2011 priaznivci a milovníci regiónu Gemer - Malohont z jeho územia i mimo neho. Trápilo ich napríklad ako v našom regióne postupne chátra a mizne tradičná ľudová architektúra, vidiecke domčeky, mnohé kostoly, ale aj celkový úpadok historicky slávneho regiónu, a preto chceli robiť niečo v tomto smere. V súčasnosti má združenie 7 členov a dobrovoľníkov.

Ich aktivity sa od pôvodných zámerov a snov posunuli k trochu iným, ale konkrétnym činom. Už druhý rok venujú väčšinu energie portálu Farmička.sk, ktorý sa snaží propagovať produkty slovenských farmárov a ponúkať ich výrobky priamo zákazníkovi. Na tomto základe plánujú rozvíjať aj pôvodné myšlienky občianskeho združenia.

Farmička.sk funguje ako bezplatný inzertný portál. Pestovatelia, chovatelia, farmári a malí výrobcovia môžu ponúknuť svoje produkty cez inzerát na internete, či už ide o zeleninu, ovocie, mliečne alebo mäsové výrobky, džemy, zákusky a pod. Dôraz sa pritom kladie na lokálne, slovenské, tradičné, ale i viac moderné produkty, o ktoré majú návštevníci portálu záujem. Tí vedia vďaka telefonickému kontaktu a emailu osloviť priamo inzerenta. Portál je učený pre ľudí, ktorí vyhľadávajú a oceňujú poctivé potraviny, ktoré nešli niekde z pásu vo fabrike, ale je za nimi konkrétny človek a jeho práca. Okrem toho združenie zverejňuje na portáli Farmička.sk aj pozvánky na rôzne podujatia v regiónoch, najmä kulinárske a farmárske, ako aj aktuálny na tieto témy.

Bezplatný inzertný portál domácich produktov:
www.farmicka.sk
Kontakt: gemerskegrune@gemerskegrune.sk

Občianske združenie je členom MAS MALOHONT od roku 2012.

KAM VYRAZIŤ

ZELENÝ MLYN V OŽĎANOCH

Vodný mlyn v obci Ožďany pochádza z roku 1769 a svoj pôvodný význam stratil v polovici 20. storočia. Mlyn je v súčasnosti čiastočne zrekonštruovaný. V jeho areáli sa najmä počas letných a jesenných mesiacov konajú víkendové workshopy zamerané na tradičné remeslá a postupne prebiehajú rekonštrukčné práce na mlyne. Mlyn je možné navštíviť predovšetkým počas podujatí alebo na objednávku.

Kontakt: Občianske združenie kRaj
Tel: 0918 422431, info@kraj.sk, www.kraj.sk

Séria letných víkendových akcií na Zelenom mlyne v Ožďanoch pod názvom MLYNáda 2013 sa uskutoční tento rok už po siedmykrát. Víkendovky Vám spesťria leto tradičnými remeslami ako hrnčiarstvo, kováčstvo či pletenie košíkov, ale aj menej tradičnými africkými tancami a hrou na bubny, ktorej sa budete môcť priučiť so skupinou BABYLUZARU. Ďalšie víkendy budú venované ukázkam hlinených omietok a výrobe tehál z miestnej hlíny či zberu a spracovaniu liečivých rastlín. Okrem toho si budete môcť počas jedného z víkendov vyskúšať na dreve, nábytku či iných podložkách tradičnú maľbu s folklórnou tematikou a prírodnými motívmi. Milovníci dobrodružstva sa zas naučia stavať bivaky, zakladať oheň iným spôsobom ako obyčajne, ťažiť a upravovať vodu na pitné účely, presúvať sa terénom a prekonávať rôzne terénne prekážky. Spoluorganizátorom týchto akcií je občianske združenie kRaj, ktoré Vás na ne srdečne pozýva:

- 21. - 23.06. - Skrášľovacia a pracovná víkendovka
- 28. - 30.06. - oTVOR KRAJINU
- 19. - 21.07. - Workshop Západoafrických rytmov
- 26. - 28.07. - Remeselný víkend
- 02. - 04.08. - Staviame s hlinou
- 12. - 14.08. - Deduško Bylinkár
- 09. - 11.08. - Kurz tradičnej ornamentálnej maľby
- 26. - 28.08. - Dobrodružná cesta okolo Mlyna
- 30.08. - 01.09. - Poeticko - dramatický happening

Cena za akciu sa pohybuje od 15 do 27 EUR na účastníka a zahŕňa lektorné, materiál, energiu a stravu. Je možné prísť aj na jeden deň (v sobotu) za polovičnú cenu.

Informácie a prihlasovanie na víkendovky:
0917 280 756, www.kraj.sk/mlynada2013

kRaj je občianske združenie, ktoré vzniklo v roku 2007 ako kultúrna a environmentálna organizácia. Ciele združenia sú zamerané na obnovu tradičných remesiel, špeciálne na keramiky a včelárstvo, obnovu a tvorbu krajiny, výchovu k ochrane prírody a rozvoj vidieckeho turizmu. Svoju činnosť vykonáva predovšetkým v okresoch Poltár, Lučenec a Rimavská Sobota. Okrem toho spolupracuje s Vysokou školou výtvarných umení na realizácii medzinárodného keramického sympózia Fenómén Gemer. V súčasnosti má 6 členov rôznych profesií (ekológ, krajinný architekt, environmentalista,...), čím garantuje odbornosť svojich aktivít.

ČO ZAŽIŤ

Aj v tomto roku je pre Vás na území MAS MALOHONT pripravená rôznorodá ponuka podujatí, na ktoré Vás v mene všetkých organizátorov srdečne pozývame. Zažite ich atmosféru na „vlastnej koži“ a podporte tým snahu mnohých aktivistov a organizácií, ktoré pre Vás tieto podujatia každoročne realizujú.

15.06. - Nočná hasičská súťaž o pohár starostky obce - Rimavské Brezovo

28. - 30.06. - Klenovská Rontouka 2013 - Klenovec
35. ročník - Gemersko - malohontských folklórnych slávností s medzinárodnou účasťou. Dni hudby, spevu, tanca, remesla a kulinárskych špecialít. Tvorivé dielne remesiel, hudby, spevu a tanca, jarmok remesiel, tradičné dvory, burza národopisnej literatúry, výstavy.

20.07. - Zapačský zlatý kantár - Lehota nad Rimavicou
27.07. - Dedina oživa - Drienčany

10. ročník kultúrne - spoločenského podujatia - zachovávanie tradícií, zvykov a obyčají našich predkov, ako aj tradičných remesiel, prezentovanie regionálnych kulinárskych špecialít, sprevádzané vystúpením folklórneho súboru, spevákov a muzikantov.

01. - 04.08. - KOLIESKO 2013 - Kokava nad Rimavicou
Festival ľudovej kultúry a stretnutie mladých folkloristov, počas ktorého sa konajú vystúpenia rôznych folklórnych skupín, súborov a jednotlivcov. Sprievodnými akciami festivalu sú školy spevu a tanca, výstavy, remeselná ulica a jarmok ľudových remesiel.

16. - 18.08. - Stretneme sa na Babinci pod Túrníčkou siedmy ráz - Babinec

07.09. - Hasičská súťaž Memorál Milana Havierníka - Rimavské Zalužany

14.09. - Tvorivá dielňa v mlyne - Veľké Teriakovce

27. - 29.09. - Návraty k hudobným tradíciám - Klenovec a Mihálygerge

05.10. - Turistický pochod Utekáčska horská 30tka - Utekáč

12. - 13.10. - Výstava drobných zvierat - Čerenčany

26.10. - Slovenské mitrovanie - Veľké Teriakovce
Podujatie venované ovčiarstvu a pastierskej kultúre.

23.11. - Deň filmu a divadla - Klenovec

30.11. - Tášikove cengálike - Lukovišťa
Poetické Vianoce v Lukovištiach za účasti okolitých obcí.

ZMENA TERMÍNOV PODUJATÍ VYHRADENÁ!

Viac podujatí na území MAS: www.malohont.sk

DOBROTÝ Z GEMERA MALOHONTU

PÚPAVÝ MEDÍK

Recept od Olgy Kováčovej z Rimavskej Soboty

300 ks veľkých, pekne rozvinutých púpav opláchneme, dáme do hrnca a zalejeme litrom vody. Privedieme k varu a povaríme 10 minút. Pridáme 2 citróny, ktoré sme aj s kôrou nakrájali na malé kúsky. Odvar necháme 24 hodín postáť. Na druhý deň odvar precedíme cez plátno, z kvetov a citrónov vytlačíme čo najviac šťavy. Do precedeného odvaru pridáme 1 kg cukru. Roztok znovu varíme minimálne pol hodiny a dlhšie, podľa toho, aký hustý púpavový med chceme získať. Med občas premiešame varechou a hustotu skúsime na malej, vychladnutej vzorke. Horúci púpavový medík nalejeme do pohárov, uzavrieme viečkom a uložíme pod deku, aby sa viečka dobre chytli.

VÍNNY NÁPOJ Z PÚPAVÝCH KVETOV

Recept od Marcely Lisičanovej z Barce

Čerstvo natrhane púpavové kvety poriadne opláchneme, naplníme nimi celú fľašu či pohár, najlepšie väčší zaváraninový. Kvety zalejeme vínom tak, aby boli úplne ponorené, jemne uzavrieme a necháme na slnku postáť asi dva týždne. Potom scedíme, prelejeme do čistej fľaše a uložíme na chladné miesto.

PÚPAVÝE LISTY DO ŠALÁTU

Recept od Marcely Lisičanovej z Barce

Čerstvo nazbierané listy, najlepšie svetlozelené, poriadne umyjeme vodou, potom zalejeme vlažnou vodou a necháme vylúhovať 30 minút, aby sa odstránila horkosť. Takto upravené ich môžeme zamiešať do rôznych jarných zeleninových šalátov.

Recepty z púpavy lekárskej boli zozbierané v roku 2011 v rámci projektu Á, BÉ, CÉ, zbieraj lesné ovocie, ktorý bol podporený v rámci grantového programu MAS MALOHONT. Dobrovoľníci z občianskeho združenia Šanca pre Dražice z mobilizovali ďalších 40 ľudí, s ktorými sa im podarilo zozbierať dokopy 147 tradičných aj netradičných receptov na lekváre, koláčiky, čaje, vína, kompóty, mušty, sirupy a iné dobroty z lesných plodov a plodov dostupných vo voľnej prírode.

Občianske združenie Šanca pre Dražice bolo zaregistrované v roku 2010 v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Hlavným cieľom združenia je rozvíjať a udržiavať kultúrne dedičstvo občanov obce Dražice a regiónu Gemer - Malohont, realizovať voľnočasové aktivity mládeže, podporovať zvyšovanie vzdelanostnej úrovne a zdravý životný štýl.

Občianske združenie je členom MAS MALOHONT od roku 2011.

KDE SA UBYTOVAŤ A NAJEŠŤ

- **Chata Hajana Kokava nad Rimavicou - Háj**
0905 126448, chatahajana@yahoo.com
www.chatahajana.sk
- ubytovanie, lyžovanie, sauna, tenis, jazdenie na koňoch
- **Salaš pod Maginhradom Veľké Teriakovce**
0903 346733, info@salaspodmaginhradom.sk
www.salaspodmaginhradom.sk
- ubytovanie, stravovanie
- **Penzión Family Kokava nad Rimavicou - Línia**
0908 604444, nagy001@stonline.sk
www.penzionfamilykokava.sk
- ubytovanie, stravovanie, lyžovanie, sauna, posilňovňa

- **Ubytovanie na súkromí Horné Zahorany**
0910 921931, info@zahorany.sk
www.zahorany.sk
- ubytovanie, požičovňa bicyklov
- **Penzión Zuzana Rovné - R. Zdychava**
047/549 2377, polnoblh@gmail.com
- ubytovanie, stravovanie, sauna
- **Ubytovanie na súkromí - Ostrany a Hrušovo**
0903 543 582, anna@gulik.sk
www.gulik.sk
- ubytovanie, stravovanie

ZAÚJÍMAVÉ PROJEKTY Z REGIÓNU

Región Gemer - Malohont spoznávajú aj vďaka hre Gemernation

Reč je o žiakoch základných a stredných škôl z regiónu Gemer - Malohont, ktorí sa v marci tohto roka zapojili do Olympiády spoločenskej hry Gemernation. Organizátorom olympiády bola Agentúra pre rozvoj Gemera so sídlom v Hnúšti, ktorá je zároveň aj tvorcom uvedenej hry. Gemernation je patentovaná stolová hra, ktorá je určená žiakom základných a stredných škôl, ale aj širokej verejnosti. Zábavným spôsobom Vás prevedie regiónom Gemer - Malohont a priblíži Vám jeho bohatú históriu, kultúrne a prírodné dedičstvo. Hra je vytvorená na princípe populárnej hry Monopoly, kde hráči „skupujú“ a objavujú významné hrady, kostoly, prírodné úkazy, chránené územia, jaskyne, osobnosti, ľudové remeslá, ale aj strategické priemyselné odvetvia na území regiónu Gemer - Malohont. Zároveň sa prostredníctvom rôznych vedomostných otázok, ktoré sú súčasťou hry, dozvedia viac o národnostiach, zvykoch a pamätihodnostiach na území regiónu. Hráči hry takto zábavnou a hravou formou spoznávajú svoj región. Rovnako tomu bolo aj počas tohtoročnej olympiády, ktorá sa konala v Hnúšti a zúčastnilo sa jej 8 škôl - žiaci základných škôl z Hrachova, Oždian, Tisovca a študenti Strednej odbornej školy z Revúcej, Gymnázia Ivana Kraska z Rimavskej Soboty, Strednej odbornej školy z Hnúšte, Gymnázia z Tornale a Strednej odbornej školy z Tisovca. Do druhého kola olympiády postúpili 4 školy, ale z víťazstva sa nakoniec mohli tešiť len jedno družstvo, ktorým bolo družstvo z Gymnázia v Tornali. Za ním sa umiestnili žiaci Základnej školy v Ožďanoch, Základnej školy v Hrachove a študenti Strednej odbornej školy z Revúcej. Víťazi získali okrem samotej vedomostnej hry aj hlavnú cenu, ktorou boli mp3 prehrávače.

„Všetci zúčastnení žiaci predviedli, že ich vedomosti o regióne Gemer - Malohont sú na vysokej úrovni a svoje školy reprezentovali príkladne. Víťazom srdečne blahoželáme a všetkým zúčastneným ďakujeme za účasť a hodnotné podnety do ďalšieho vývoja hry.“ dodala JUDr. Monika Vaškovičová, riaditeľka agentúry a autorka myšlienky vytvorenia stolovej hry propagujúcej región Gemer - Malohont.

Olympiáda spoločenskej hry Gemernation sa konala v rámci projektu Multikultúrna škola hrou II. kolo, ktorý je realizovaný s finančnou podporou Úradu vlády SR v rámci dotačného programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd.

Viac informácií o hre: www.gemernation.sk

Agentúra pre rozvoj Gemera je členom integrovanej siete regionálnych rozvojových agentúr (IS RRA) a poskytuje služby v zmysle ustanovení §14 a nasl. zákona č.539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Jej cieľom a zároveň poslaním je posunúť regionálny rozvoj pozitívnym smerom, zdvihnúť vedomie občanov regiónu, ako aj občanov mimo regiónu, o regióne Gemer - Malohont a prostredníctvom prípravy a realizácie projektov získavať finančné prostriedky pre rozvoj infraštruktúry, turizmu a zlepšenie kvality života občanov v regióne. Agentúra je členom MAS MALOHONT od roku 2009.

Náučný chodník Po stopách Maginhradu

Mikroregión Rimava a Rimavica, ktorý združuje 14 obcí, si v roku 2013 stanovil ako prioritu realizáciu Náučného chodníka Po stopách Maginhradu, ktorý by výrazne prispel k rozvoju cestovného ruchu v našom regióne.

Realizácia náučného chodníka vychádza z projektovej dokumentácie, v rámci ktorej bola za účasti starostov, podnikateľov, miestnych aktivistov a architektka navrhnutá 5 km dlhá trasa chodníka a informačné panely. Náučný chodník, ktorého vedenie je naplánované cez obce Vyšný Skálnik, Nižný Skálnik a Veľké Teriakovce, bude mať 12 zastavení, ktoré postupne návštevníkovi odhalia tajomnú povesť o bájnóm hrade Maginhrad. Pozdĺž celej trasy sa

bude návštevník stretávať s pútavými výjavmi z povesti a s bedárom, ktorý je rozprávačom celého príbehu. Až po prekonaní celej trasy sa návštevník dozvie celú povesť o tajomných Maginhradských rytieroch. „Každé zastavenie má navyše svoje tematické zameranie a okrem časti povesti bude poskytovať aj informácie o miestnej faune, flóre a iných zaujímavostiach tejto oblasti.“ priblížila Bc. Anita Koniarová, manažérka mikroregiónu a doplnila, že realizácia náučného chodníka v teréne bude vzhľadom na potrebné finančné prostriedky prebiehať postupne.

V súčasnosti je už predložených niekoľko menších projektov na realizáciu niektorých zastavení chodníka a pripravuje sa jeden väčší projekt na zvyšné zastavenia, ktorý bude predložený do poslednej plánovanej výzvy MAS na predkladanie projektov. Realizáciou týchto projektov bude vybudovaná celá trasa náučného chodníka, ktorý sprostredkuje návštevníkom históriu a krásy nášho regiónu a tajomná povesť o Maginhrade tak nezapadne prachom, ale zachová sa v zaujímavej podobe aj pre ďalšie generácie. Projekt na zhotovenie projektovej dokumentácie náučného chodníka bol podporený Environmentálnym fondom v rámci Programu obnovy dediny v roku 2012. Mikroregión je členom MAS MALOHONT od jej založenia v roku 2007.

Návrh informačnej tabule a chodníka - L.I.N.E. design s.r.o.

PRÍLEŽITOSŤ PRE MLADÝCH ĽUDÍ Zvýšte si šancu na dobré zamestnanie

KomPrax Kompetencie pre prax

Keď príde zamestnávateľovi na jednu pozíciu 30 životopisov, kde všetci popisujú, na akú školu chodili, ako vedia po anglicky a vedia pracovať s internetom, hľadá v nich niečo navyše. Niečo, čo by ukázalo, že mladý človek je naozaj aktívny a má viac zručností než len vysvedčenie alebo diplom zo školy. Zapojte sa do školení v rámci projektu KomPrax - Kompetencie pre prax a získajte to NIEČO navyše, čo vám zvýši šancu získať dobré zamestnanie.

Ak máte 15-17 rokov, zúčastnite sa série troch bezplatných víkendových školení plných zaujímavých cvičení na rozvoj zručností, ktoré ocení každý zamestnávateľ - komunikácia, tímová spolupráca, prezentačné zručnosti, projektové myslenie, finančná gramotnosť a ďalšie. Každý jeden účastník a každá jedna účastníčka si zároveň pripraví svoj vlastný malý projekt, aby si naučené mohli vyskúšať aj v praxi. Na podporu projektu získajú finančný príspevok do 200 EUR. Keďže sú školenia akreditované, získate po úspešnom absolvovaní celej série osvedčenie, ktoré môžete priložiť k životopisu. Podobné školenia sú pripravené aj pre mladých ľudí nad 18 rokov.

Projekt KomPrax organizuje IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže. Vďaka spolufinancovaniu projektu z Európskeho sociálneho fondu je celé vzdelávanie bezplatné. Viac informácií, miesta a dátumy školení, prihlášky: www.komprax.sk
V Banskobystrickom kraji koordinuje školenia
Ing. Darina Diošiová, regionálna odborná riešiteľka.
Kontakty: darina.diosiova@iuventa.sk , 0917 402 520

len škola nestačí,
uč sa na vlastnej koži

MALOHONTský hlásnik

Miestna akčná skupina MALOHONT

Sama Vozára 154, 980 52 Hrachovo, 047/5695 533, info@malohont.sk

Elektronická verzia novín: www.malohont.sk, Náklad 8 600 ks. Neprešlo jazykovou úpravou. Nepredajné.

Uzávierka 2. čísla je 15. októbra 2013. Vydala: Miestna akčná skupina MALOHONT - máj 2013.

Texty: Miroslava Kubaliaková, Štefan Horváth, Jaroslav Hrič, Ingrid Palatínusová, Darina Diošiová, David Turčáni, Anita Koniarová, Peter Laššák. Foto: Archív MAS, Imrich Garláty, Imrich Kopeck, Michal Kušík, Pavel Marko.